

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ “SEPA ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΡΤΕΣ”

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στη ζώνη του ευρώ κυκλοφορούν σήμερα περισσότερες από 350 εκατομμύρια κάρτες οι οποίες χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση πάνω από 12 δισεκατομμυρίων συναλλαγών πληρωμής και 6 δισεκατομμυρίων αναλήψεων μετρητών ετησίως. Ο Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ (Single Euro Payments Area – SEPA) θα έχει τεράστιο αντίκτυπο στον κλάδο των πληρωμών με κάρτα και η στάση του Ευρωσυστήματος θα έχει κρίσιμη σημασία προκειμένου η αγορά να μπορέσει να στραφεί προς την κατεύθυνση που μεγιστοποιεί τα οφέλη για τους πολίτες της Ευρώπης.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΟΥ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Σήμερα, σε κάθε χώρα της ζώνης του ευρώ λειτουργεί τουλάχιστον ένα εθνικό σύστημα καρτών. Οι εθνικές κάρτες συμπράττουν συχνά με τη Visa ή τη MasterCard προκειμένου να μπορούν να χρησιμοποιηθούν εκτός της χώρας έκδοσης. Όταν η κάρτα χρησιμοποιείται εντός της χώρας έκδοσης, ενεργοποιείται συνήθως η εθνική κάρτα, ενώ εκτός της χώρας έκδοσης (εντός ή εκτός της ζώνης του ευρώ), χρησιμοποιείται η διεθνής επωνυμία. Στην Ευρώπη, τα εθνικά συστήματα καρτών είναι σε γενικές γραμμές πολύ αποδοτικά και σχετικά ανέξοδα τόσο για τους κατόχους καρτών όσο και για τους εμπόρους.

Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ SEPA ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΡΤΕΣ

Ο SEPA για τις κάρτες θα έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

1) Οι καταναλωτές θα μπορούν να επιλέγουν μεταξύ ποικίλων ανταγωνιζόμενων συστημάτων καρτών που δεν θα έχουν προκαθορι-

σμένη προτεραιότητα χρήσης στα τερματικά που βρίσκονται στα σημεία πώλησης (point-of-sale – POS).

- 2) Η αγορά καρτών, συμπεριλαμβανομένων των παρόχων υπηρεσιών και υποδομών, θα είναι ανταγωνιστική, αξιόπιστη και αποδοτική ως προς το κόστος.
- 3) Όλες οι τεχνικές και συμβατικές διατάξεις, οι επιχειρηματικές πρακτικές και τα πρότυπα που παλαιότερα είχαν οδηγήσει στον κατακερματισμό της ζώνης του ευρώ σε εθνικό επίπεδο θα έχουν εξαλειφθεί. Πιο συγκεκριμένα, οι έμποροι θα μπορούν να αποδέχονται απρόσκοπτα πληρωμές με κάρτες που είναι συμβατές με το Πλαίσιο του SEPA για τις κάρτες (SEPA Cards Framework – SCF).

ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ SEPA ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΡΤΕΣ

Το Πλαίσιο του SEPA για τις κάρτες έχει εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών (European Payments Council – EPC). Το Ευρωσύστημα, αν και αναγνωρίζει τη χρησιμότητα του εν λόγω εγγράφου, θεωρεί ότι το Πλαίσιο είναι μάλλον γενικό και αφήνει πολύ μεγάλα περιθώρια ερμηνείας όσον αφορά την υλοποίησή του στην πράξη. Επιπλέον, το Ευρωσύστημα ανησυχεί ότι η υλοποίηση του SEPA για τις κάρτες ενδέχεται να προκαλέσει αύξηση των προμηθειών για τη χρήση καρτών και, συνεπώς, να αποβεί κατά παράδοξο τρόπο επιζήμια για τους ευρωπαίους πολίτες και εμπόρους. Η παρούσα έκθεση επιδιώκει να συμπληρώσει το Πλαίσιο αποσαφηνίζοντας μια σειρά μέτρων δημόσιου χαρακτήρα.

Υπό ιδανικές συνθήκες, οι πολίτες θα έπρεπε να μπορούν να χρησιμοποιούν τις κάρτες τους σε οποιοδήποτε σημείο της ζώνης του ευρώ. Πιο συγκεκριμένα όσον αφορά τους κατόχους καρτών και τους εμπόρους, οι όροι δεν θα έπρεπε

να διαφέρουν εντός και μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ. Το Πλαίσιο καθορίζει τρεις επιλογές προκειμένου ένα σύστημα καρτών να προσφέρει προϊόντα συμβατά με το Πλαίσιο (είναι επίσης δυνατός ο συνδυασμός αυτών των επιλογών):

- 1) Αντικατάσταση του εθνικού συστήματος από ένα διεθνές σύστημα (υπό την προϋπόθεση ότι το διεθνές σύστημα είναι συμβατό με το Πλαίσιο). Στην περίπτωση αυτή, δεν είναι πλέον απαραίτητη η σύμπραξη αφού οι διασυνοριακές και οι εθνικές συναλλαγές καλύπτονται αυτομάτως από τα ίδια συστήματα.
- 2) Ανάπτυξη μέσω συμμαχιών με άλλα συστήματα καρτών ή μέσω επέκτασης σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Στην περίπτωση συμμαχιών μεταξύ συστημάτων καρτών, οι συμμετέχοντες θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να συνάψουν συμφωνία για χρήση συναφών αμοιβαία αποδεκτών επωνυμιών. Σε περίπτωση επέκτασης συστήματος σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ, οι κάρτες αυτού του συστήματος θα μπορούσαν να εκδίδονται από όλες τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ, οι οποίες θα αποδέχονταν και τις πληρωμές με τις εν λόγω κάρτες, και να γίνονται αποδεκτές από εμπόρους οπουδήποτε στη ζώνη του ευρώ.
- 3) Σύμπραξη με διεθνές σύστημα καρτών (όπως συμβαίνει ήδη στις περισσότερες χώρες), υπό την προϋπόθεση ότι και τα δύο συστήματα είναι συμβατά με το Πλαίσιο.

Το Ευρωσύστημα αναμένει από τα εθνικά συστήματα καρτών να καθορίσουν τη στρατηγική τους το συντομότερο δυνατόν, είτε εκπονώντας επιχειρηματικά σχέδια για να γίνουν συμβατά με το Πλαίσιο είτε συνάπτοντας συμμαχίες που θα εκπονήσουν τα σχέδια αυτά.

Ο SEPA ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΡΤΕΣ: ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Η Επιλογή 1, δηλαδή η αντικατάσταση του εθνικού συστήματος από ένα διεθνές, προϋποθέτει ότι το διεθνές σύστημα θα καθορίσει και θα υλο-

ποιήσει μια νέα ενοποιημένη υπηρεσία καρτών για ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ.

Πολλές τραπεζικές κοινότητες εξετάζουν το ενδεχόμενο να εγκαταλείψουν, αργά ή γρήγορα, τα εθνικά συστήματα και να στραφούν προς τα διεθνή συστήματα καρτών. Δύο προβληματισμοί στηρίζουν ενδεχομένως την απόφαση να κλείσουν τα εθνικά συστήματα και να αντικατασταθούν από διεθνή: 1) αυτό αποτελεί έναν γρήγορο και εύκολο τρόπο προσαρμογής στο Πλαίσιο και 2) πρόκειται για μια ελκυστική λύση για τις τράπεζες, επειδή τα διεθνή συστήματα κατά κανόνα επιβάλλουν υψηλότερες διατραπεζικές προμήθειες σε σύγκριση με τα εθνικά συστήματα (ένα μέρος των προμηθειών συνήθως παρακρατείται από το τραπεζικό σύστημα). Όμως, μια τέτοια εξέλιξη προκαλεί ανησυχία στο Ευρωσύστημα, γιατί θα οδηγούσε σε αύξηση των προμηθειών που καταβάλλονται, ιδίως από τους εμπόρους, γεγονός που έρχεται σε άμεση αντίθεση με τους στόχους του SEPA. Αν και το Ευρωσύστημα καλωσορίζει την προθυμία των εταιριών Visa και MasterCard να προσφέρουν εγχώριες υπηρεσίες καρτών για τη ζώνη του ευρώ, ανησυχεί βαθύτατα για την πιθανότητα τα δύο διεθνή συστήματα καρτών να μετατραπουν σταδιακά στους μοναδικούς παρόχους υπηρεσιών πληρωμής με κάρτα που θα προσφέρουν οι τράπεζες της ζώνης του ευρώ. Μέχρι σήμερα, τα δύο συστήματα λειτουργούσαν με επιχειρηματικά μοντέλα που προσομοιάζουν σε πολύ μεγάλο βαθμό και χαρακτηρίζονται από σχετικά υψηλό κόστος και υψηλές διατραπεζικές προμήθειες, με αποτέλεσμα το Ευρωσύστημα να φοβάται ότι σε περίπτωση που ο ανταγωνισμός περιοριστεί μεταξύ αυτών των δύο συστημάτων θα είναι ανεπαρκής για τη διατήρηση των σημερινών χαμηλών προμηθειών στην Ευρώπη. Πρόσθετες ανησυχίες προκαλούνται από την αβεβαιότητα σχετικά με τον τρόπο διακυβέρνησης των δύο συστημάτων. Για λόγους που δεν έχουν σχέση με την Ευρώπη, το μοντέλο διακυβέρνησης της MasterCard δεν προσανατολίζεται πλέον προς το χρήστη αλλά προς το μέτοχο, ενώ πρόσφατα και η Visa ανακοίνωσε παρόμοιες προθέσεις. Σε μια αγορά με ανεπαρκή ανταγωνισμό, μια τέτοια απόφαση θα ασκούσε ανοδικές πιέσεις στις προμήθειες. Ωστόσο, η Visa δεν έχει προχωρήσει στην Ευρώπη σε αντι-

κατάσταση του μοντέλου της με προσανατολισμό προς το χρήστη, γεγονός που μπορεί να τονώσει τον ανταγωνισμό εφόσον η διακυβέρνηση των δύο διεθνών συστημάτων θα βασίζεται πλέον σε δύο διαφορετικά μοντέλα. Όμως, είναι πολύ νωρίς ακόμη να αξιολογηθεί εκτενώς η απόφαση της Visa Europe.

Η σύμπραξη (co-branding), δηλαδή η Επιλογή 3, ήδη χρησιμοποιείται ευρέως από τα εθνικά συστήματα. Η σύμπραξη επιτρέπει στις τράπεζες να παρέχουν στους κατόχους καρτών και στους εμπόρους μια ενιαία υπηρεσία σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Ωστόσο, η λύση της σύμπραξης απλώς θα παρατείνει την παρούσα κατάσταση, όπου τα εθνικά σύνορα προστατεύουν από τον ανταγωνισμό πλήθος συστημάτων. Σε περίπτωση που τα περισσότερα συστήματα επέλεγαν τη σύμπραξη και η κατάσταση αυτή παγιωνόταν, ο SEPA δεν θα αποκόμιζε οφέλη ούτε από τις οικονομίες κλίμακας ούτε από τον ανταγωνισμό, αφού τα εθνικά συστήματα θα διατηρούσαν πιθανότατα τις επιχειρηματικές δραστηριότητες σε εθνικό επίπεδο και μόνο οι διασυνοριακές συναλλαγές θα εκτελούνταν μέσω διεθνών συστημάτων καρτών. Επομένως, ακόμη και αν όλα τα συμμετέχοντα συστήματα είναι συμβατά με τον SEPA, η σύμπραξη δεν μπορεί να αποτελεί τη μοναδική ή έστω τη βασική μακροχρόνια λύση για τον SEPA (παρ' όλο που θα βοηθούσε τις τράπεζες να εκπληρώσουν τους στόχους που έχουν θέσει για τον SEPA για το 2008 και για το 2010).

Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΕΝΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΡΤΩΝ

Η Επιλογή 2 του Πλαισίου προβλέπει δύο υποεπιλογές οι οποίες θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν την εμφάνιση ενός ευρωπαϊκού συστήματος καρτών: 1) επέκταση στη ζώνη του ευρώ, γεγονός που υποδηλώνει σημαντική προσπάθεια για τη διαφήμιση της επωνυμίας και την αποδοχή της από εμπόρους εκτός της χώρας προέλευσης και 2) σύναψη συμμαχιών, γεγονός που προϋποθέτει τη σύναψη συμφωνιών μεταξύ συστημάτων που εξακολουθούν να λειτουργούν ανεξάρτητα.

Οι δύο αυτές λύσεις θα επέτρεπαν να διατηρηθεί η πολύτιμη εμπειρία των εθνικών συστημάτων

καρτών στην Ευρώπη και επίσης θα δημιουργούσαν περισσότερο ανταγωνισμό στην ευρωπαϊκή αγορά καρτών. Για τους λόγους αυτούς, το Ευρωσύστημα αναμένει την εμφάνιση τουλάχιστον ενός ευρωπαϊκού συστήματος καρτών τα προσεχή έτη. Εναπόκειται στις τράπεζες να αποφασίσουν εάν αυτό το σύστημα (ή συστήματα) θα έχει διεθνή εμβέλεια ή απλώς θα συμπράξει με τα διεθνή συστήματα καρτών προκειμένου να παρέχει υπηρεσίες πληρωμής εκτός της ζώνης του ευρώ. Και στις δύο περιπτώσεις, ένα τέτοιο σύστημα θα αποτελέσει βασικό παράγοντα για την ενίσχυση της ποικιλομορφίας και του ανταγωνισμού στην αγορά. Όσον αφορά τη σύμπραξη, η Visa και η MasterCard δεν θα πρέπει να εμποδίζουν τις ευρωπαϊκές τράπεζες να προχωρούν σε σύμπραξη των ευρωπαϊκών συστημάτων τους με αυτές, είτε η σύμπραξη αυτή έχει σχεδιαστεί για να έχει εμβέλεια σε όλη τη ζώνη του ευρώ είτε διεθνή εμβέλεια.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΔΙΑΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

Οι διατραπεζικές προμήθειες, που καταβάλλονται στις εκδότες τράπεζες από τους αποδέκτες συναλλαγών με κάρτα (και τελικά τους εμπόρους), αποτέλεσαν ένα αποτελεσματικό εργαλείο για την προώθηση της απόκτησης κάρτας στους ευρωπαίους πολίτες. Οι διατραπεζικές προμήθειες μπορούν όμως να θέσουν εμπόδια στον ανταγωνισμό, αφού μειώνουν την ικανότητα των εμπόρων να διαπραγματεύονται τις προμήθειες που καταβάλλουν στους αποδέκτες συναλλαγών με κάρτα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τα αποτελέσματα έρευνας (Sector Inquiry Report) στον κλάδο των καρτών, η οποία εξέτασε κυρίως τις διατραπεζικές προμήθειες, και δημιούργησε τη γενικότερη εντύπωση ότι θα μπορούσε να υπάρξει κατάργηση των διατραπεζικών προμηθειών. Το Ευρωσύστημα καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ανακοινώσει το συντομότερο δυνατόν την πολιτική της σχετικά με τις διατραπεζικές προμήθειες, αφού μια τέτοια ανακοίνωση θα δώσει σαφείς κατευθύνσεις στις τράπεζες και τα συστήματα που επιδιώκουν να αναπτύξουν διατηρήσιμα επιχειρηματικά μοντέλα για τον SEPA. Για τον σκοπό της εξασφάλισης ίσων όρων ανταγωνισμού, οι αποφάσεις των ευρωπαϊκών και εθνικών αρχών ανταγωνισμού

θα πρέπει να είναι ευθυγραμμισμένες, ενώ θα πρέπει να υιοθετηθεί μια συνεπής στάση σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Σε περίπτωση που η πολιτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διαφέρει σημαντικά από την κατάσταση που επικρατεί σήμερα, θα πρέπει να προβλεφθεί επαρκής χρόνος προσαρμογής, προκειμένου να αποφευχθούν διαταραχές στην αγορά.

Δεν συντρέχει κανένας λόγος για τη μη εξασφάλιση πλήρους διαφάνειας όσον αφορά τις διατραπεζικές προμήθειες. Συνεπώς, θα πρέπει να διατίθενται στο κοινό μέσω του διαδικτύου, ενώ η μέθοδος υπολογισμού που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό τους θα πρέπει, ει δυνατόν, να έχει εγκριθεί από τις αρμόδιες αρχές.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Η μετάβαση στον SEPA θα πρέπει να βελτιώσει την ποιότητα των υπηρεσιών πληρωμής και να μειώσει το κόστος τους για τους πολίτες. Οι πιέσεις που ασκεί ο ανταγωνισμός θα συνέβαλαν στην επίτευξη αυτών των στόχων. Ο ανταγωνισμός θα πρέπει να υφίσταται σε τρία επίπεδα: 1) μεταξύ της εκδότριας τράπεζας και της τράπεζας που αποδέχεται συναλλαγές με κάρτα, 2) μεταξύ των συστημάτων καρτών και 3) κατά την επεξεργασία πληρωμών με κάρτα.

• ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΧΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΜΕ ΚΑΡΤΑ

Προκειμένου να διασφαλιστούν ίσοι όροι ανταγωνισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλείται να αποσαφηνίσει τη θέση της όσον αφορά τις ακόλουθες πρακτικές που αφορούν την αποδοχή συναλλαγών με κάρτα:

- περιορισμοί όσον αφορά τις προμήθειες για την αποδοχή διασυνοριακών συναλλαγών με κάρτα στη ζώνη του ευρώ,
- πρακτικές “ανάμιξης” προμηθειών που εφαρμόζουν οι αποδέκτες συναλλαγών με κάρτα στους εμπόρους (οι οποίες αποκρύπτουν τις διαφορές στις προμήθειες μεταξύ των συστημάτων και συνεπώς παρεμποδίζουν τον ανταγωνισμό μεταξύ τους),

- απαγόρευση στους εμπόρους να χρεώνουν παραπάνω ποσά στις πληρωμές με κάρτα εάν αυτές κοστίζουν περισσότερο από άλλα μέσα,
- επιβολή στους εμπόρους κανόνα “αποδοχής όλων των καρτών” (που θα τους υποχρεώνει να αποδέχονται όλα τα συστήματα μιας δεδομένης επωνυμίας).

• ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Πλαισίου, οι τράπεζες θα πρέπει να διαθέτουν διαφορετικές επιλογές για την επεξεργασία πληρωμών με κάρτα. Η διάκριση μεταξύ διαχείρισης συστήματος και επεξεργασίας δεν θα πρέπει να μείνει στα χαρτιά, αλλά να γίνει πράξη. Για παράδειγμα, οι συμβατικές υποχρεώσεις μεταξύ τραπεζών και συστημάτων καρτών για τη χρήση συγκεκριμένου διαύλου επεξεργασίας θα πρέπει να εξαλειφθούν, ενώ θα πρέπει επίσης να αποφεύγεται η μεταφορά κόστους μεταξύ συστημάτων καρτών και των μονάδων επεξεργασίας τους.

ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ

Προκειμένου οι κάτοχοι καρτών SEPA να μπορούν να χρησιμοποιούν τις κάρτες τους σε όλη τη ζώνη του ευρώ, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι έμποροι μπορούν να αποδέχονται όλες τις κάρτες SEPA εφόσον φυσικά τους συμφέρει από οικονομική άποψη. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, ο ανταγωνισμός δεν θα πρέπει να παρεμποδίζεται από φραγμούς τεχνικής φύσεως. Τα πρότυπα αποτελούν τη βάση για τη διεξαγωγή ανοικτού και δίκαιου ανταγωνισμού και θα πρέπει να καλύπτουν κάθε στάδιο της αλυσίδας συναλλαγής (κάτοχος κάρτας προς τερματικό, τερματικό προς αποδέκτη συναλλαγής, αποδέκτης συναλλαγής προς εκδότη), την αξιολόγηση ζητημάτων ασφάλειας και την πιστοποίηση των συσκευών. Όσον αφορά ιδίως τα τερματικά, η τυποποίηση και ο καθορισμός ενός κατάλληλου και ανεξάρτητου φορέα πιστοποίησης έχουν ουσιαστική σημασία, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οποιοδήποτε τερματικό μπορεί να δεχτεί οποιαδήποτε κάρτα. Το EPC θα πρέπει να εξετάσει κατά πόσο οι στόχοι του Πλαισίου, ιδίως η διαλειτουργικότητα, μπορούν να διασφα-

λιστούν με τα πρότυπα καρτών που βρίσκονται επί του παρόντος υπό ανάπτυξη. Η συμμετοχή στον καθορισμό των προτύπων θα πρέπει να είναι ανοικτή σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς. Τα αποτελέσματα θα πρέπει να είναι υποχρεωτικά για όλη την αγορά, χωρίς τη δυνατότητα εξαίρεσης (opt-out) και με σαφείς προθεσμίες υλοποίησης.

Πέραν των προτύπων τεχνικής φύσεως, χρειάζονται πρόσθετες απαιτήσεις σε επίπεδο επιχειρηματικών κανόνων και πρακτικών προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι κάτοχοι κάρτας έχουν πρόσβαση σε πολλά τερματικά POS. Αυτό θα συμβάλει επίσης στη δημιουργία ίσων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των συστημάτων.

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Οι πληρωμές με κάρτα περιέχουν προσωπικά δεδομένα τα οποία προστατεύονται εκτενώς στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Θα πρέπει να αποφημιστούν οι όροι για τη διαβίβαση δεδομένων εκτός της ΕΕ. Η διαβίβαση μη συγκεντρωτικών στοιχείων εκτός ΕΕ για στατιστικούς σκοπούς ή για σκοπούς μάρκετινγκ θα πρέπει να αποφεύγεται υπό οποιοσδήποτε συνθήκες.

ΑΠΑΤΗ

Η καταπολέμηση της απάτης αποτελεί σημαντική πτυχή του SEPA. Η απάτη αυξάνει τις προμήθειες στις πληρωμές με κάρτα και μπορεί ακόμη και να απειλήσει το βαθμό αποδοχής του μέσου. Εκτός από τη συμφωνία για την υλοποίηση του προτύπου EMV, το EPC καλείται να καθορίσει σαφή στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης, δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στο στόχο που αφορά τη μείωση του επιπέδου των διασυνοριακών συμβάντων απάτης στο επίπεδο των εθνικών.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕ ΚΑΡΤΑ

Όπως εξηγείται παραπάνω, είναι υπαρκτός ο κίνδυνος οι επιλογές των τραπεζών με σκοπό τη συμμόρφωσή τους με τον SEPA να οδηγήσουν σε αύξηση των τιμών. Επιπλέον, λόγω έλλειψης

κατάλληλου στατιστικού πλαισίου, είναι πιθανόν οι τραπεζικοί πελάτες και οι δημόσιες αρχές να παρατηρήσουν αύξηση των προμηθειών σε ορισμένες χώρες και μείωση σε άλλες. Συνεπώς, το Ευρωσύστημα θα εξετάσει με τους ενδιαφερόμενους φορείς την πιθανότητα θέσπισης πλαισίου για την παρακολούθηση των προμηθειών των καρτών τα προσεχή έτη.

ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕ ΤΟΝ SEPA

Με βάση τα παραπάνω, ένα σύστημα κάρτας είναι συμβατό με τον SEPA εφόσον συμμορφώνεται με τις διατάξεις του Πλαισίου και λαμβάνει υπόψη τις ακόλουθες ανάγκες:

- Παροχή ίδιων υπηρεσιών σε εμπόρους και κατόχους καρτών οπουδήποτε και εάν λειτουργεί το σύστημα στη ζώνη του ευρώ – οι διάφορες πρόσθετες λειτουργίες (add-ons) δεν θα πρέπει να εμποδίζουν τη διαλειτουργικότητα,
- ύπαρξη ενιαίας διατραπεζικής χρέωσης (εφόσον προβλέπεται χρέωση) για ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ στο πλαίσιο της ίδιας επωνυμίας,
- καθορισμός και δημοσιοποίηση μεσομακροπρόθεσμης στρατηγικής που να είναι συνεπής με τους μακροπρόθεσμους στόχους του SEPA,
- αποκάλυψη των διατραπεζικών προμηθειών και της μεθόδου υπολογισμού τους και υποβολή τους, ει δυνατόν, στις αρμόδιες αρχές,
- συμμόρφωση με τη μελλοντική θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις πρακτικές που αφορούν την αποδοχή συναλλαγών με κάρτα με σκοπό την ενίσχυση του ανταγωνισμού και της διαφάνειας,
- αποτελεσματικός διαχωρισμός της διαχείρισης συστημάτων κάρτας από τις υπηρεσίες επεξεργασίας χωρίς δυνατότητα μεταφοράς κόστους ή εφαρμογής άλλων πρακτικών που θα μπορούσαν να "ευνοήσουν" τις δικές τους υπηρεσίες επεξεργασίας,

- συμβολή στο σχεδιασμό προτύπων βάσει συναίνεσης με σαφή δέσμευση για υλοποίηση εντός καθορισμένων προθεσμιών,
- αποφυγή διαβίβασης προσωπικών δεδομένων με μη συγκεντρωτικό τρόπο σε χώρες που δεν συμμορφώνονται με τους κανόνες της ΕΕ,
- θέσπιση στρατηγικής για τον περιορισμό της απάτης, ιδίως της διασυνοριακής απάτης.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη ζώνη του ευρώ κυκλοφορούν σήμερα περισσότερες από 350 εκατομμύρια κάρτες οι οποίες χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση πάνω από 12 δισεκατομμυρίων συναλλαγών πληρωμής και 6 δισεκατομμυρίων αναλήψεων μετρητών ετησίως. Ο Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ (Single Euro Payments Area - SEPA) θα έχει τεράστιο αντίκτυπο σε αυτό τον κλάδο. Από αυτή την άποψη, η στάση του Ευρωσυστήματος θα έχει καθοριστική σημασία προκειμένου η αγορά να κινηθεί προς τη σωστή κατεύθυνση, διασφαλίζοντας τη μελλοντική ανάπτυξη και καινοτόμες πρακτικές και μεγιστοποιώντας τα οφέλη για τους πολίτες της Ευρώπης.

Η δομή της έκθεσης είναι η ακόλουθη: στην Ενότητα 1 επεξηγείται η κατάσταση που επικρατεί επί του παρόντος στην αγορά καρτών, στην Ενότητα 2 παρουσιάζεται το έργο που έχει επιτελέσει μέχρι σήμερα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών (European Payment Council – EPC), στην Ενότητα 3 περιγράφονται οι βασικές τάσεις που επικρατούν όσον αφορά τη προσέγγιση των συστημάτων και των τραπεζών από την άποψη της συμβατότητας με τον SEPA, στην Ενότητα 4 αναπτύσσεται η άποψη του Ευρωσυστήματος σχετικά με τον SEPA για τις κάρτες, στην Ενότητα 5 εντοπίζονται ορισμένοι από τους κινδύνους που μπορεί να προκύψουν από τη μετάπτωση στον SEPA και στην Ενότητα 6 παρουσιάζεται ένας κατάλογος μέτρων δημόσιου χαρακτήρα.

1. ΤΡΕΧΟΝ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΡΤΩΝ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Σήμερα, η αγορά καρτών στην Ευρώπη παρουσιάζει μεγάλο βαθμό κατακερματισμού σε εθνικό επίπεδο. Υπάρχουν πολλά τετραμερή και τριμερή εθνικά συστήματα. Τα τετραμερή συστήματα περιλαμβάνουν τις τράπεζες που εκδίδουν κάρτες για κατόχους καρτών, τις τράπεζες που αποδέχονται τις συναλλαγές με κάρτα για τους εμπόρους, καθώς και τους ίδιους τους κατόχους καρτών και τους εμπόρους (υπάρχουν επίσης δυνατότητες έμμεσης συμμετοχής που δεν περιγράφονται εδώ). Αυτά διαφέρουν από τα τριμερή συστήματα στα οποία εκτός από τους κατόχους καρτών και τους εμπόρους μετέχουν εταιρίες που εκδίδουν κάρτες και αποδέχονται τις πληρωμές με κάρτα.

Τα τετραμερή συστήματα καρτών υποδιαιρούνται σε δύο κατηγορίες, στα εθνικά και στα διεθνή συστήματα:

- Τα εθνικά τετραμερή συστήματα εξυπηρετούν τις εθνικές αγορές. Στη ζώνη του ευρώ, υπάρχει τουλάχιστον ένα εθνικό σύστημα καρτών ανά χώρα (π.χ. το Cartes Bancaires στη Γαλλία, το Electronic cash στη Γερμανία και το COGEBAN στην Ιταλία, ενώ η Ισπανία είναι ειδική περίπτωση αφού εκεί λειτουργούν τρία εθνικά συστήματα). Τα εθνικά συστήματα καρτών ανήκουν κυρίως στις τράπεζες, άμεσα ή έμμεσα. Οι κάρτες που εκδίδονται στο πλαίσιο εθνικών συστημάτων μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο εντός της χώρας έκδοσης, με ελάχιστο αριθμών εξαιρέσεων. Σε σχετικά λίγες χώρες, εθνικές χρεωστικές κάρτες εκδίδονται από τη Visa (Visa Electron ή V-Pay) και τη MasterCard (Maestro), αλλά αυτό παρατηρείται περισσότερο στην περίπτωση των πιστωτικών καρτών. Για το λόγο αυτό, ο κατακερματισμός της αγοράς καρτών σε εθνικά συστήματα αφορά περισσότερο την αγορά χρεωστικών καρτών παρά την αγορά πιστωτικών καρτών.
- Τα διεθνή τετραμερή συστήματα καρτών, δηλαδή η Visa και η MasterCard, χρησιμο-

ποιούνται για διασυνοριακές πληρωμές εντός ή εκτός της ζώνης του ευρώ. Στις περιπτώσεις αυτές, τα εθνικά συστήματα καρτών συμπράττουν με τα διεθνή συστήματα καρτών, γεγονός που σημαίνει ότι οι κάρτες φέρουν και τις δύο επωνυμίες. Όταν ο κάτοχος κάρτας εκτελεί πληρωμή στη χώρα έκδοσης της κάρτας, ενεργοποιείται η εθνική επωνυμία, ενώ όταν ο κάτοχος κάρτας εκτελεί πληρωμή σε άλλη χώρα εκτός της χώρας έκδοσης, ενεργοποιείται η διεθνής επωνυμία. Μέχρι πρόσφατα, η Visa και η MasterCard ήταν ενώσεις μελών και ανήκαν σε τράπεζες. Όμως η MasterCard εισήχθη στο χρηματιστήριο, ενώ η Visa ανακοίνωσε επίσης παρόμοιες προθέσεις (αν και η Visa Europe θα διατηρήσει τη δομή ένωσης μελών).

Στις περισσότερες χώρες, υπάρχουν αρκετά εθνικά τριμερή συστήματα, καθώς και τα διεθνή (American Express, Diners και JCB), οι κάρτες των οποίων μπορούν να χρησιμοποιηθούν για εγχώριες και διασυνοριακές συναλλαγές. Δεν υπάρχει σύμπραξη όπως συμβαίνει με τα τετραμερή συστήματα.

Ο κατακερματισμός σε εθνικό επίπεδο των συστημάτων καρτών συμβαδίζει με τον κατακερματισμό σε επίπεδο προτύπων και επιχειρηματικών πρακτικών. Παρόμοιος κατακερματισμός υφίσταται για τους παρόχους τεχνικής υποδομής, όπως οι φορείς επεξεργασίας πληρωμών, οι πλατφόρμες έγκρισης και οι πάροχοι καρτών και τερματικών POS.

Παρ' όλα αυτά, τα περισσότερα εθνικά συστήματα καρτών έχουν κατορθώσει να προσφέρουν πολύ αποδοτικές υπηρεσίες με χαμηλό κόστος. Το επιχειρηματικό τους μοντέλο, διευρυμένο σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ, θα μπορούσε κατ' αρχήν να επιτρέψει περαιτέρω μείωση του κόστους λόγω των οικονομιών κλίμακας. Η πρόκληση για την υλοποίηση του SEPA είναι η μετάβαση σε μια πιο ενοποιημένη αγορά διατηρώντας υψηλή αποδοτικότητα και χαμηλό κόστος.

2. ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΕΡC ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ SEPA ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΡΤΕΣ

Το ΕΡC ενέκρινε το Πλαίσιο το οποίο έχουν δεσμευθεί να υλοποιήσουν οι τράπεζες ως μέλη των συστημάτων καρτών. Το Πλαίσιο καθορίζει μια σειρά αρχών και κανόνων υψηλού επιπέδου που "θα επιτρέψουν στις τράπεζες, τα συστήματα και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη να κινηθούν προς τον SEPA" και που οι τράπεζες και τα συστήματα καρτών πρέπει να εφαρμόσουν προκειμένου να ασκήσουν επιχειρηματικές δραστηριότητες στον τομέα των καρτών εντός του SEPA.

Το Πλαίσιο καθορίζει τις ακόλουθες τρεις επιλογές μεταξύ των οποίων μπορούν να επιλέξουν τα συστήματα καρτών προκειμένου να προσδιορίσουν τη θέση τους στην αγορά καρτών SEPA (είναι επίσης δυνατόν να συνδυαστούν μεταξύ τους):

Επιλογή 1: Αντικατάσταση του εθνικού συστήματος από ένα διεθνές σύστημα, υπό την προϋπόθεση ότι το διεθνές σύστημα είναι συμβατό με το Πλαίσιο. Στην περίπτωση αυτή, οι κάρτες Visa ή MasterCard θα εκδίδονται και θα γίνονται αποδεκτές στη χώρα, γεγονός που σημαίνει ότι δεν είναι πλέον απαραίτητη η σύμπραξη, αφού οι διασυνοριακές συναλλαγές θα καλύπτονται αυτομάτως από τα ίδια συστήματα.

Επιλογή 2: Ανάπτυξη μέσω συμμαχιών με άλλα συστήματα καρτών (όπως, για παράδειγμα, η περίπτωση της συμμαχίας Euro Alliance of Payment Schemes (EAPS) ή μέσω επέκτασης σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Στην περίπτωση συμμαχίας μεταξύ συστημάτων καρτών συμβατών με τον SEPA, οι συμμετέχοντες ακολουθούν την προσέγγιση της ανοικτής διασύνδεσης (π.χ. με την αμοιβαία αποδοχή επωνυμιών). Σε περίπτωση επέκτασης ενός συστήματος καρτών συμβατού με τον SEPA σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ, οι κάρτες του συστήματος εκδίδονται και γίνονται αποδεκτές από κατόχους καρτών και εμπόρους εγκατεστημένους σε οποιοδήποτε μέρος της ζώνης του ευρώ.

Επιλογή 3: Σύμπραξη εθνικού συστήματος με διεθνές σύστημα καρτών (υπό την προϋπόθεση ότι και τα δύο συστήματα είναι συμβατά με το Πλαίσιο).

3. ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΟΣΩΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟΝ SEPA ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΡΤΕΣ

Κατόπιν πολλών συναντήσεων με εκπροσώπους των εθνικών και διεθνών συστημάτων καρτών, καθώς και των τραπεζικών κοινοτήτων, το Ευρωσύστημα συγκέντρωσε πληροφορίες σχετικές με τις κύριες τάσεις που επικρατούν ως προς τη λήψη αποφάσεων ενόψει της μετάπτωσης στον SEPA όσον αφορά τα υπό εξέταση ζητήματα και ορισμένες πτυχές για τις οποίες οι τράπεζες/συστήματα έχουν ζητήσει την καθοδήγηση/βοήθεια του Ευρωσυστήματος.

Πολλά συστήματα καρτών και τράπεζες εξέφρασαν την προτίμησή τους για τη σύμπραξη. Υποστηρίξει λαμβάνει και η δεύτερη επιλογή, η οποία αντιπροσωπεύεται επί του παρόντος από μία μόνο πρωτοβουλία, την EAPS. Προς το παρόν, οι τράπεζες δύο χωρών (Βέλγιο και Φινλανδία) αποφάσισαν να αντικαταστήσουν τα εθνικά τους συστήματα με διεθνή συστήματα καρτών.

ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕ ΔΙΕΘΝΗ ΕΠΩΝΥΜΙΑ

Η απόφαση συστημάτων καρτών/τραπεζών να αντικαταστήσουν την εθνική επωνυμία με διεθνή στηρίχθηκε σε προβληματισμούς που αφορούσαν τον παράγοντα του χρόνου και της ευκολίας. Ένας άλλος παράγοντας ενδέχεται να ήταν οι διατραπεζικές προμήθειες, οι οποίες είναι κατά κανόνα υψηλότερες στα διεθνή συστήματα σε σύγκριση με τα εθνικά. Κατ' αρχήν, ο τραπεζικός τομέας θα πρέπει να αντιμετωπίζει τις διατραπεζικές ροές με ουδέτερο τρόπο, αλλά πολύ συχνά οι τράπεζες που συμμετέχουν στο σύστημα (ιδίως οι εκδότριες τράπεζες) τις αντιμετωπίζουν ως πηγή εγγυημένων εσόδων.

Η ΣΥΜΜΑΧΙΑ EURO ALLIANCE OF PAYMENT SCHEMES (EAPS)

Πολλά συστήματα καρτών/τράπεζες αναγνωρίζουν την πολιτική σημασία της δημιουργίας ενός συστήματος σε επίπεδο ζώνης ευρώ. Προς το παρόν, η μόνη πρωτοβουλία που υπάρχει στο πλαίσιο της Επιλογής 2 είναι η EAPS, η οποία ιδρύθηκε από τα συστήματα Electronic Cash και Deutsches Geldautomaten-System (Γερμανία), Convenzione per la Gestione del marchio Bancomat (COGEBAN, Ιταλία), Eufiserv (ευρωπαϊκός προμηθευτής υπηρεσιών επεξεργασίας για ATM με έδρα τις Βρυξέλλες), Link (το δίκτυο ATM του Ηνωμένου Βασιλείου), Euro 6000 (Ισπανία) και Multibanco (Πορτογαλία). Αναμένεται ότι θα συμμετάσχουν τρία ακόμη συστήματα: τα Interpay (Ολλανδία), Laser (ιρλανδικό σύστημα POS) και Activa (άλλο ένα σύστημα POS στη Σλοβενία). Προγράμματα υλοποίησης έχουν ήδη θεσπιστεί από τους φορείς επεξεργασίας στη Γερμανία, την Ιταλία και την Ολλανδία.

Τα συστήματα καρτών που υποστηρίζουν την EAPS αιτιολογούν την απόφασή τους με βάση το υψηλότερο κόστος εντός των διεθνών συστημάτων καρτών και την αδυναμία ελέγχου του τρόπου διακυβέρνησης των συστημάτων αυτών. Ισχυρίζονται επίσης ότι η προσέγγιση της EAPS επιτρέπει να ενισχυθεί η επέκταση σε πανευρωπαϊκό επίπεδο με χαμηλό κόστος, καθώς στηρίζεται σε υφιστάμενες υποδομές και στην αποδοχή από τις εθνικές αγορές, επιτρέποντας απλώς τη διασύνδεση. Η EAPS ενδέχεται επομένως να προσφέρει έναν τρόπο για τη διατήρηση της αποδοτικότητας των υφιστάμενων εθνικών συστημάτων πληρωμής με κάρτα εντός του SEPA.

Όμως, ορισμένα εθνικά συστήματα καρτών έχουν μέχρι σήμερα αρνηθεί την πρόσκληση να συμμετάσχουν στην EAPS, επειδή θεωρούν ότι το κόστος και το επίπεδο πολυπλοκότητας για τη σύναψη διμερών ρυθμίσεων θα είναι πολύ υψηλό, καθώς και ότι δεν συντρέχει τέτοια επιχειρηματική περίπτωση.

ΣΥΜΠΡΑΞΗ (CO-BRANDING)

Τα συστήματα καρτών/τράπεζες που έχουν επιλέξει τη σύμπραξη είχαν τα ακόλουθα κίνητρα:

- Οι περισσότερες κάρτες συμμετέχουν ήδη σε σύμπραξη, γεγονός που διευκολύνει την κατάσταση. Αυτή η επιλογή απαιτεί λιγότερες επενδύσεις από την άποψη της προσαρμογής.
- Οι κάρτες που εκδίδονται στο πλαίσιο διεθνών συστημάτων καρτών γίνονται (σχεδόν) παγκοσμίως αποδεκτές.
- Η σύμπραξη επιτρέπει στα συστήματα καρτών και τις τράπεζες να διατηρούν κάποιο βαθμό “εσωτερικής διακυβέρνησης” ή τοπικής αυτονομίας
- Παρέχεται η δυνατότητα ικανοποίησης συγκεκριμένων τοπικών απαιτήσεων χωρίς επιδείνωση του επιπέδου των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Είναι σχετικά εύκολη η δήλωση συμβατότητας με τον SEPA.

4. Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ SEPA ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΡΤΕΣ

Στο πλαίσιο του SEPA για τις κάρτες, τα συστήματα καρτών θα λειτουργούν όπως σε μια μεμονωμένη χώρα. Ο SEPA για τις κάρτες θα έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- 1) Οι καταναλωτές θα μπορούν να επιλέγουν μεταξύ ποικίλων ανταγωνιζόμενων συστημάτων καρτών που δεν θα έχουν προκαθορισμένη προτεραιότητα χρήσης στα τερματικά που βρίσκονται στα σημεία πώλησης (point-of-sale – POS).
- 2) Η αγορά καρτών, συμπεριλαμβανομένων των παρόχων υπηρεσιών και υποδομών, θα είναι ανταγωνιστική, αξιόπιστη και αποδοτική ως προς το κόστος.

- 3) Όλες οι τεχνικές και συμβατικές διατάξεις, οι επιχειρηματικές πρακτικές και τα πρότυπα που είχαν οδηγήσει παλαιότερα στον κατακερματισμό της ζώνης του ευρώ σε εθνικό επίπεδο θα έχουν εξαιρεθεί. Πιο συγκεκριμένα, οι έμποροι θα μπορούν να αποδέχονται απρόσκοπτα πληρωμές με κάρτες που είναι συμβατές με το Πλαίσιο του SEPA για τις κάρτες (SEPA Cards Framework - SCF).

Τα τριμερή συστήματα, όπως η American Express και η Diners, θα πρέπει επίσης να συμμορφωθούν με τις αρχές του SEPA. Οι κανόνες και οι όροι που ισχύουν για την ίδια κάρτα δεν μπορούν να μεταβάλλονται ανάλογα με τη γεωγραφική τοποθεσία.

Όταν ο SEPA καταστεί μια πραγματικά ενοποιημένη αγορά για τις κάρτες, τα δύο βασικά χαρακτηριστικά του θα είναι η αποδοχή των καρτών και ο ανταγωνισμός.

ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ ΚΑΡΤΩΝ

Στο πλαίσιο του SEPA δεν θα πρέπει να υπάρχει κανένα τεχνικό εμπόδιο (ή οποιοδήποτε άλλο είδος φραγμού) στη χρήση καρτών σε οποιοδήποτε τερματικό. Οι τεχνικοί όροι όσον αφορά την αποδοχή συναλλαγών με κάρτα ανταγωνιζόμενων συστημάτων εντός του SEPA θα πρέπει να είναι τέτοιοι ώστε οι έμποροι να αποδέχονται όλες τις κάρτες ανεξαρτήτως επωνυμίας. Τα συστήματα καρτών θα πρέπει να διασφαλίζουν την ύπαρξη των απαραίτητων για το σκοπό αυτό τεχνικών προτύπων.

Η αποδοχή αυτή καθεαυτή θα πρέπει να εξαρτάται αποκλειστικά από τα επιχειρηματικά κίνητρα που αντιλαμβάνονται οι έμποροι. Εναπόκειται στον κάθε έμπορο ξεχωριστά να αποφασίζει ποιες επωνυμίες καρτών θα αποδέχεται. Ωστόσο, σε μια ανταγωνιστική, ενοποιημένη και ώριμη αγορά το εμπορικό συμφέρον των εμπόρων θα υπαγορεύει την αποδοχή των περισσότερων επωνυμιών της ζώνης του ευρώ – όπως συμβαίνει επί του παρόντος με τις εθνικές επωνυμίες στις εθνικές αγορές. Ως εκ τούτου, η αποδοχή δεν θα είναι υποχρεωτική, αλλά αναμένεται ότι στα-

διακά θα επιτευχθεί το μέγιστο των δυνατοτήτων ανάπτυξης.

Η συμβατότητα των συστημάτων καρτών με τον SEPA δεν συνεπάγεται ότι οι εν λόγω κάρτες πρέπει να εκδίδονται ή/και να γίνονται αποδεκτές σε όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ. Ο βαθμός επέκτασης αποτελεί επιχειρηματική επιλογή. Ωστόσο, τα συστήματα καρτών θα πρέπει να καθορίζουν κριτήρια δίκαιης και ανοικτής πρόσβασης για τις πιθανές τράπεζες-μέλη οπουδήποτε κι αν είναι εγκατεστημένες στη ζώνη του ευρώ, με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τις εθνικές εμπορικές τράπεζες. Μια ακόμη φυσική μακροπρόθεσμη εξέλιξη είναι ότι σε μια ανταγωνιστική, ενοποιημένη και ώριμη αγορά τα υπόλοιπα συστήματα καρτών θα καλύψουν σε γενικές γραμμές ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ, με τον ίδιο τρόπο που τα εθνικά συστήματα γίνονται επί του παρόντος σε μεγάλο βαθμό αποδεκτά στις αντίστοιχες εθνικές αγορές.

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Θα πρέπει να έχουν δημιουργηθεί οι όροι στους οποίους θα στηριχθεί ο SEPA και οι οποίοι θα πρέπει επίσης να καλύπτουν τεχνικές, νομικές και εμπορικές πτυχές:

ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

Η χρήση ενιαίων προτύπων θα διασφαλίσει ίσους όρους ανταγωνισμού σε τεχνικό επίπεδο για όλα τα συστήματα καρτών της ζώνης του ευρώ και τους παρόχους υποδομής/υπηρεσιών. Τα πρότυπα θα πρέπει να καλύπτουν κάθε στάδιο της αλυσίδας συναλλαγής (κάτοχος κάρτας προς τερματικό, τερματικό προς αποδέκτη συναλλαγής, αποδέκτης συναλλαγής προς εκδότη), την αξιολόγηση ζητημάτων ασφάλειας και την πιστοποίηση των συσκευών (ιδίως όσον αφορά τα τερματικά, ενώ θα πρέπει να δημιουργηθούν πρότυπα και ένας κατάλληλος και ανεξάρτητος φορέας πιστοποίησης που θα διασφαλίζουν τη συνύπαρξη διαφορετικών εφαρμογών πληρωμής) και να επικεντρώνονται στην καταπολέμηση της απάτης.

Είναι σημαντικό όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς να έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής στον καθορισμό των προτύπων, τα οποία θα πρέπει να είναι ουδέτερα, προσανατολισμένα προς το μέλλον και να μην χαρακτηρίζονται από εθνική μεροληψία, με σκοπό να εξασφαλιστεί η καθολική υιοθέτησή τους και να αποφευχθεί το ενδεχόμενο συγκεκριμένοι πάροχοι υποδομής/υπηρεσιών να βρεθούν σε καλύτερο σημείο εκκίνησης. Η τυποποίηση θα ενισχύσει τις δυνάμεις του ανταγωνισμού (οι οποίες μέχρι σήμερα περιορίζονταν εντός των εθνικών συνόρων) και θα τονώσει την αποδοτικότητα, την καινοτομία, τις καλύτερες υπηρεσίες και τιμές. Επί του παρόντος, το EPC βρίσκεται στο στάδιο καθορισμού των εν λόγω προτύπων, τα οποία αναμένεται από το Ευρωσύστημα ότι θα είναι υποχρεωτικά για όλους τους ενδιαφερόμενους.

ΝΟΜΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

Οι ισχύουσες κανονιστικές διαφορές μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ δημιουργούν νομική αβεβαιότητα για τις διασυνοριακές συναλλαγές και λειτουργούν ως φραγμοί. Η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών θα καλύψει το υφιστάμενο κενό και θα παράσχει την απαραίτητη ασφάλεια δικαίου για την επέκταση των συναλλαγών σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Ακόμη και αν η μεταφορά της οδηγίας στην εθνική νομοθεσία δεν έχει ολοκληρωθεί έως την 1^η Ιανουαρίου 2008, η οδηγία αυτή καθεαυτή θα παράσχει επαρκή ασφάλεια δικαίου στα ενδιαφερόμενα μέρη. Επιπλέον, η Επιτροπή πρέπει να καθορίσει το συντομότερο δυνατόν αρχές για τις διαπραγματικές προμήθειες που θα ισχύουν για ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Οι αποφάσεις των ευρωπαϊκών και εθνικών αρχών σχετικά με συγκεκριμένες περιπτώσεις διαπραγματικών προμηθειών πρέπει να είναι ευθυγραμμισμένες και συνεπείς.

ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

Η εξάλειψη των εμπορικών φραγμών όπως οι αποκλίνοντες επιχειρηματικοί κανόνες και πρακτικές είναι εγγενής στη δημιουργία ενός SEPA για τις κάρτες και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να έχει επιτευχθεί έως την 1^η Ιανουαρίου 2008. Οι αποκλίνουσες εθνικές εμπορικές πρακτικές παρεμποδίζουν την ανάπτυξη επιχειρηματικών προτάσεων για ολόκληρο τον SEPA. Το EPC αντιμε-

τόπισε το πρόβλημα συμφωνώντας με το Πλαίσιο, αν και από την άποψη της πρακτικής εφαρμογής αυτό είναι μάλλον γενικό.

5. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΜΕΤΑΠΤΩΣΗ ΣΤΟΝ SEPA

Όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής των επιλογών:

- Η αντικατάσταση ενός εθνικού συστήματος από ένα διεθνές σύστημα, δηλ. η Επιλογή 1, είναι σχετικά ευκολότερη και ταχύτερη στην εφαρμογή της από την οπτική των τραπεζών, καθώς οι περισσότερες τράπεζες συνεργάζονται ήδη με τις εταιρίες Visa/MasterCard στο ισχύον πλαίσιο σύμπραξης.
- Για την επέκταση ή τη σύσταση συμμαχιών, δηλ. την Επιλογή 2, θα πρέπει να ξεπεραστούν ορισμένες δύσκολες προκλήσεις όπως, για παράδειγμα, να εξηγηθεί στους κατόχους καρτών η χρήση/αποδοχή αυτών των καρτών σε άλλες χώρες (π.χ. η δημιουργία επωνυμίας) ή να σχεδιαστούν συμφωνίες μεταξύ συστημάτων καρτών που λειτουργούν εν μέρει διαφορετικά. Επιπλέον, η επιτυχία αυτών των πρωτοβουλιών εξαρτάται από τη συμμετοχή: στην περίπτωση της επέκτασης, ο αριθμός των ξένων τραπεζών που εκδίδουν και αποκτούν τις κάρτες και των εμπόρων που τις αποδέχονται είναι κρίσιμης σημασίας. Στην περίπτωση των συμμαχιών, ο αριθμός των συστημάτων που συμμετέχουν είναι καθοριστικής σημασίας.
- Η σύμπραξη, δηλ. η Επιλογή 3, φαίνεται να είναι σχετικά εύκολη επιλογή, καθώς συμβαίνει ήδη στις περισσότερες χώρες. Ωστόσο, ο SEPA θα πρέπει να επιτρέπει στα διεθνή συστήματα να ανταγωνίζονται τα εθνικά συστήματα στο επίπεδο των εθνικών συναλλαγών.

Όσον αφορά το βαθμό συμμόρφωσης των επιλογών με τον SEPA:

- Η αντικατάσταση ενός εθνικού συστήματος από ένα διεθνές σύστημα, δηλ. η Επιλογή 1, είναι πλήρως συμβατή με τον SEPA, υπό την προϋπόθεση ότι οι συναλλαγές στο εσωτερικό της χώρας και μεταξύ διαφορετικών χωρών της ζώνης του ευρώ δεν υπόκεινται σε διαφορετικούς όρους για την ίδια κάρτα. Θα πρέπει να υπάρχει μια υπηρεσία για τη ζώνη του ευρώ που να συμμορφώνεται πλήρως με τις απαιτήσεις του SEPA (φυσικά, το σύστημα μπορεί να προσαρμόσει στις απαιτήσεις του SEPA και την υπηρεσία που παρέχει εκτός του SEPA για να απλουστεύσει τη λειτουργία του).
- Η επέκταση ή η σύσταση συμμαχιών, δηλ. η Επιλογή 2, είναι πλήρως συμβατές με τον SEPA, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι απαιτήσεις του SEPA και οι εθνικές αγορές είναι ανοικτές στον ανταγωνισμό.
- Η σύμπραξη, δηλ. η Επιλογή 3, είναι κατ' αρχήν συμβατή με τον SEPA, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι απαιτήσεις του SEPA από όλα τα εθνικά συστήματα καρτών και οι εθνικές αγορές είναι ανοικτές στον ανταγωνισμό.

Οι Επιλογές 1 και 3, ωστόσο, παρά το γεγονός ότι μπορούν σαφώς να συμβάλουν στη συμμόρφωση των τραπεζών και των συστημάτων καρτών με τον SEPA ως την 1^η Ιανουαρίου 2008, προκαλούν ορισμένες μακροπρόθεσμες ανησυχίες.

Όσον αφορά την Επιλογή 1, αν και το Ευρωσύστημα καλωσορίζει την προθυμία των εταιριών Visa και MasterCard να προσφέρουν εγχώριες υπηρεσίες καρτών για τη ζώνη του ευρώ, ανησυχεί για την πιθανότητα τα δύο διεθνή συστήματα καρτών να γίνουν σταδιακά οι μοναδικοί πάροχοι υπηρεσιών πληρωμής με κάρτα που θα προσφέρουν οι τράπεζες στη ζώνη του ευρώ.

Πράγματι, οι διατραπεζικές προμήθειες των Visa και MasterCard υπερβαίνουν εκείνες των εθνι-

κών συστημάτων καρτών. Ως εκ τούτου, η επέκταση της χρήσης αυτών των δύο συστημάτων σε εγχώριο επίπεδο εγκυμονεί τον κίνδυνο οι έμποροι να κληθούν να καταβάλουν υψηλότερες προμήθειες. Για το λόγο αυτό, οι έμποροι έχουν εκφράσει την έντονη ανησυχία τους για τις παρενέργειες της μετάπτωσης στον SEPA. Στο Βέλγιο, για παράδειγμα, αποφασίστηκε η αντικατάσταση του συστήματος Bancontact/MisterCash, ενός πολύ αποδοτικού συστήματος χαμηλού κόστους, χωρίς διατραπεζικές προμήθειες, από το σύστημα Maestro. Οι Βέλγοι έμποροι εξέφρασαν φόβους ότι αυτό μπορεί να οδηγήσει στην εισαγωγή διατραπεζικών προμηθειών και, κατ'επέκταση, στην αύξηση των δαπανών παροχής υπηρεσιών.

Ως αποτέλεσμα, το Ευρωσύστημα φοβάται ότι στην περίπτωση που ο ανταγωνισμός περιοριστεί σε αυτά τα δύο συστήματα δεν θα είναι επαρκής ώστε να διατηρηθεί το ισχύον χαμηλό επίπεδο των προμηθειών στην Ευρώπη. Οι ανησυχίες σχετικά με τους όρους του ανταγωνισμού εντείνονται από προβληματισμούς που αφορούν τη διακυβέρνηση των συστημάτων. Πρόσφατα, η MasterCard άλλαξε τη δομή της ιδιοκτησίας της, εγκαταλείποντας το μοντέλο με προσανατολισμό προς το χρήστη προς όφελος του μοντέλου με προσανατολισμό προς το μέτοχο. Η Visa ανακοίνωσε παρόμοιες προθέσεις, αν και η Visa Europe θα διατηρήσει τη δομή με προσανατολισμό προς το χρήστη. Το Ευρωσύστημα δεν αντιτίθεται στα μοντέλα με προσανατολισμό προς το μέτοχο, αλλά θεωρεί ότι μπορούν να προκαλέσουν υπερβολική άνοδο των τιμών εφόσον ο αριθμός των ανταγωνιζομένων είναι ανεπαρκής. Η ύπαρξη τουλάχιστον ενός ακόμη ευρωπαϊκού συστήματος καρτών που θα ανήκει σε τράπεζα θα μειώνει τον κίνδυνο ανόδου των τιμών.

Τέλος, η Επιλογή 3 θα μπορούσε να παγιώσει τον κατακερματισμό σε εθνικό επίπεδο. Εάν τα περισσότερα συστήματα καρτών επιλέξουν τη σύμπραξη και η κατάσταση αυτή μονιμοποιηθεί, δεν θα δημιουργηθούν οικονομίες κλίμακας στη ζώνη του ευρώ και ο ανταγωνισμός μεταξύ των εθνικών συστημάτων θα παραμείνει περιορισμένος. Επομένως, η σύμπραξη δεν μπορεί να αποτελέσει τη μοναδική ή έστω τη βασική λύση

μακροπρόθεσμα. Θα πρέπει να θεωρείται περισσότερο ως μια βραχυπρόθεσμη λύση για τη διευκόλυνση της συμμόρφωσης με τον SEPA έως το 2008 και το 2010.

6. ΜΕΤΡΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Δεδομένου του κινδύνου η μετάπτωση στον SEPA να μεταφραστεί σε επιδείνωση των όρων τόσο για τους κατόχους καρτών όσο και για τους εμπόρους, η οποία με τη σειρά της θα επηρεάσει τις τράπεζες και θα προσδώσει μια πολύ αρνητική εικόνα στον SEPA, το Ευρωσύστημα κρίνει απαραίτητο να αποφασηθεί μια σειρά μέτρων πολιτικής που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη από τα συστήματα/τράπεζες, πέρα από τις απαιτήσεις που σχετίζονται με το Πλαίσιο του EPC, για να λειτουργήσουν στο πλαίσιο του SEPA.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΡΤΩΝ

Τα εθνικά συστήματα καρτών κατά κανόνα προσφέρουν αποδοτικές και φθηνές υπηρεσίες πληρωμών στις εθνικές αγορές. Ο SEPA για τις κάρτες θα μπορούσε να επωφεληθεί από αυτό για να διασφαλίσει εξίσου αποδοτικές και φθηνές υπηρεσίες για ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ.

Ως αποτέλεσμα, το Ευρωσύστημα αναμένει την εμφάνιση τουλάχιστον ενός ευρωπαϊκού συστήματος καρτών τα προσεχή έτη. Φυσικά, εναπόκειται στις τράπεζες να αποφασίσουν αν αυτό το σύστημα θα έχει διεθνή εμβέλεια ή αν θα συμπράξει με τα διεθνή συστήματα καρτών για την παροχή υπηρεσιών πληρωμής εκτός της ζώνης του ευρώ.

Για τη δημιουργία ενός τέτοιου συστήματος ή συστημάτων, το Πλαίσιο εκθέτει, εν είδει παραδείγματος, δύο υπο-επιλογές: 1) επέκταση στη ζώνη του ευρώ, που υποδηλώνει σημαντική προσπάθεια προκειμένου να καταστεί γνωστή η επωνυμία και να γίνει αποδεκτή από τους εμπόρους εκτός της χώρας προέλευσής της, και 2) σύναψη συμμαχιών, που απαιτούν συμφωνίες μεταξύ συστημάτων που κατά κανόνα δεν λειτουργούν με τον ίδιο τρόπο. Είναι σαφές ότι και οι δύο

στρατηγικές συνιστούν μεγάλες προκλήσεις, καθώς θα πρέπει να θεσπιστούν μια σειρά από στοιχεία τα οποία θεωρούνται δεδομένα στις ισχύουσες επιχειρηματικές προτάσεις. Το Ευρωσύστημα γνωρίζει πολύ καλά την πολυπλοκότητα και τους κινδύνους ενός τέτοιου εγχειρήματος από την άποψη της διακυβέρνησης, της λήψης αποφάσεων και της δημιουργίας μιας επωνυμίας. Ωστόσο, το Ευρωσύστημα αναμένει από τα αντίστοιχα εθνικά συστήματα καρτών να καθορίσουν τη στρατηγική τους το συντομότερο δυνατόν, παρά το σαφώς σύνθετο χαρακτήρα του ζητήματος.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΔΙΑΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

Οι διατραπεζικές προμήθειες, που καταβάλλονται από τους αποδέκτες συναλλαγών με κάρτα (και τελικά από τους εμπόρους) στις εκδότες τράπεζες, αποτέλεσαν ένα αποτελεσματικό εργαλείο για την προώθηση της απόκτησης κάρτας στους ευρωπαίους πολίτες. Ωστόσο, οι διατραπεζικές προμήθειες μπορούν επίσης να αποτελέσουν φραγμό στον ανταγωνισμό, αφού μειώνουν την ικανότητα των εμπόρων να διαπραγματεύονται τις προμήθειες που καταβάλλουν στους αποδέκτες συναλλαγών με κάρτα.

Οι τράπεζες και τα συστήματα καρτών θεωρούν ότι η αβεβαιότητα που επικρατεί σήμερα σχετικά με τη μελλοντική εξέλιξη των διατραπεζικών προμηθειών αποτελεί έναν από τους κύριους παράγοντες καθυστέρησης της λήψης των αποφάσεων που σχετίζονται με τον SEPA και παρακώλυσης της ολοκλήρωσης των επιχειρηματικών προτάσεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τα αποτελέσματα έρευνας (Sector Inquiry Report) στον κλάδο των καρτών, η οποία εξέτασε κυρίως τις διατραπεζικές προμήθειες και δημιούργησε τη γενικότερη εντύπωση ότι θα μπορούσε να υπάρξει κατάργηση των διατραπεζικών προμηθειών. Το Ευρωσύστημα καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ανακοινώσει το συντομότερο δυνατόν την πολιτική της σχετικά με τις διατραπεζικές προμήθειες. Σε περίπτωση που αυτή η πολιτική διαφέρει ουσιαστικά από τις ισχύουσες συνθήκες, η Επιτροπή καλείται να παράσχει τους

κατάλληλους χρόνους προσαρμογής για να αποφευχθούν διαταραχές στην αγορά. Οι αποφάσεις των ευρωπαϊκών και εθνικών αρχών ανταγωνισμού πρέπει να ευθυγραμμιστούν επειγόντως, ιδίως από την άποψη της υιοθέτησης μιας συνεπούς στάσης σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Αυτό θα διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό τις νέες πρωτοβουλίες της αγοράς ειδικότερα.

Οι αρχές πολιτικής που ισχύουν για τις διατραπεζικές προμήθειες θα πρέπει επίσης να συμβάλουν στη δημιουργία ίσων όρων ανταγωνισμού για όλα τα συστήματα καρτών. Επιπλέον, πρέπει να ενισχυθεί η διαφάνεια: οι διατραπεζικές προμήθειες θα πρέπει να είναι διαθέσιμες στο κοινό μέσω του διαδικτύου. Η μέθοδος υπολογισμού που χρησιμοποιήθηκε για τον καθορισμό τους θα πρέπει, εφόσον κάτι τέτοιο είναι εφικτό, να υποβληθεί για έγκριση στις αρχές ανταγωνισμού.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Η μετάβαση στον SEPA δεν θα πρέπει να συνίσταται μόνο στην παροχή πρόσβασης στις εθνικές υπηρεσίες πληρωμών από ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Δεδομένου του προσανατολισμού του προς το χρήστη, ο SEPA θα πρέπει να θεωρηθεί ως μια ευκαιρία να βελτιωθεί η ποιότητα και η αποδοτικότητα των υπηρεσιών πληρωμών μέσω της μείωσης του κόστους. Για να διασφαλιστεί ο δυναμισμός της ευρωπαϊκής αγοράς καρτών, οι ευρωπαϊκές πληρωμές πρέπει να διατηρήσουν την ανταγωνιστική υπεροχή τους, ενώ πρέπει να υιοθετηθεί μια προσέγγιση με προσανατολισμό προς το μέλλον. Ο ανταγωνισμός θα συμβάλει στην επίτευξη αυτών των στόχων, ενώ θα εντοπίζεται σε τρία επίπεδα: μεταξύ των συστημάτων καρτών, μεταξύ της εκδότες τράπεζας και της τράπεζας που αποδέχεται συναλλαγές με κάρτα και κατά την επεξεργασία πληρωμών με κάρτα.

• ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΧΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΜΕ ΚΑΡΤΑ

Για τη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλείται να αποσαφηνίσει τη θέση της όσον αφορά τις ακόλουθες πρακτικές αποδοχής συναλ-

λαγών με κάρτα, οι οποίες συνδέονται με τον ανταγωνισμό και τη διαφάνεια:

- Περιορισμοί όσον αφορά τις προμήθειες για την αποδοχή διασυνοριακών συναλλαγών με κάρτα στη ζώνη του ευρώ. Οι κανόνες που μειώνουν τα οφέλη και, κατ' επέκταση, τα κίνητρα για την αποδοχή διασυνοριακών συναλλαγών πρέπει να εξαλειφθούν.
- Πρακτικές “ανάμιξης” προμηθειών που εφαρμόζουν οι αποδέκτες συναλλαγών με κάρτα στους εμπόρους (δηλ. η δυνατότητα αποδοχής συναλλαγών από διαφορετικές επωνυμίες/συστήματα έναντι ενιαίας προμήθειας). Αυτό το μέτρο αποκρύπτει τις διαφορές στις προμήθειες μεταξύ των συστημάτων και, για το λόγο αυτό, παρεμποδίζει τον ανταγωνισμό.
- Απαγόρευση στους εμπόρους να χρεώνουν παραπάνω ποσά στις πληρωμές με κάρτα εάν αυτές κοστίζουν περισσότερο από άλλα μέσα.
- Επιβολή στους εμπόρους κανόνα “αποδοχής όλων των καρτών” (που θα καταστήσει υποχρεωτική την αποδοχή όλων των συστημάτων μιας επωνυμίας).

• ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Σύμφωνα με τη γενική πολιτική του Ευρωσυστήματος στον τομέα της υποδομής των αγορών, οι τράπεζες θα πρέπει να έχουν διάφορες δυνατότητες για την επεξεργασία πληρωμών με κάρτα. Οι συμβατικές υποχρεώσεις μεταξύ τραπεζών και συστημάτων καρτών που προβλέπουν τη χρήση συγκεκριμένων διαύλων θα πρέπει να εξαλειφθούν. Η κάθετη ενοποίηση πρέπει να αντικατασταθεί από περισσότερο ανοικτές και ευέλικτες δομές, προωθώντας τον ανταγωνισμό και επιτρέποντας τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας. Ο διαχωρισμός της διαχείρισης συστημάτων και των υπηρεσιών επεξεργασίας, ο οποίος προβλέπεται από το Πλαίσιο, δεν θα πρέπει να μείνει στα χαρτιά, αλλά να γίνει πράξη. Για παράδειγμα, η μεταφορά κόστους μεταξύ των συστημάτων καρτών και των μονάδων επεξεργασίας

τους ή οι προσφορές πακέτων υπηρεσιών δεν είναι αποδεκτές.

ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ

Προκειμένου οι κάτοχοι καρτών SEPA να μπορούν να χρησιμοποιούν τις κάρτες τους σε ολόκληρο τον ενιαίο χώρο πληρωμών σε ευρώ, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι έμποροι μπορούν και είναι διατεθειμένοι να δέχονται όλες τις κάρτες SEPA ή τουλάχιστον όλες τις κάρτες που τους αφορούν. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, οι εργασίες τυποποίησης είναι πρωταρχικής σημασίας. Ο ανταγωνισμός δεν θα πρέπει να παρεμποδίζεται από φραγμούς τεχνικής φύσεως. Τα ομοιόμορφα πρότυπα θα δημιουργήσουν ίσους όρους ανταγωνισμού από τεχνικής άποψης για όλα τα συστήματα καρτών και τους παρόχους υποδομής/υπηρεσιών της ζώνης του ευρώ. Τα πρότυπα θα πρέπει να καλύπτουν κάθε στάδιο της αλυσίδας συναλλαγής (κάτοχος κάρτας προς τερματικό, τερματικό προς αποδέκτη συναλλαγής, αποδέκτης συναλλαγής προς εκδότη), την αξιολόγηση ζητημάτων ασφάλειας και την πιστοποίηση των συσκευών. Τα πρότυπα διαλειτουργικότητας θα πρέπει να είναι υποχρεωτικά και θα πρέπει να οριστικοποιηθούν γρήγορα προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάπτωση στον SEPA. Το EPC θα πρέπει να εξετάσει τον τρόπο διασφάλισης των στόχων του Πλαισίου, ιδίως της διαλειτουργικότητας, με τα πρότυπα των καρτών που βρίσκονται επί του παρόντος υπό ανάπτυξη.

Όσον αφορά ιδίως τα τερματικά, θα πρέπει να δημιουργηθούν πρότυπα και ένας κατάλληλος και ανεξάρτητος φορέας πιστοποίησης για τη διασφάλιση της συνύπαρξης διαφορετικών εφαρμογών πληρωμών, ώστε να μην υπάρχει κανένας τεχνικός φραγμός για την αποδοχή οποιασδήποτε κάρτας σε οποιοδήποτε τερματικό. Για την ύπαρξη κοινής διαδικασίας αξιολόγησης απαιτούνται εναρμονισμένες και επαρκείς απαιτήσεις ασφάλειας. Το νέο ευρωπαϊκό σύστημα καρτών και τα ισχύοντα εθνικά συστήματα καλούνται να αντιμετωπίσουν δύο γενικά προβλήματα στο πλαίσιο του SEPA: τη δυνατότητα πλήρους πρόσβασης σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ και τη δημιουργία ενός δικτύου επεξεργασίας συναλ-

λαγών. Θα μπορούσε επίσης να εξεταστεί το ενδεχόμενο χρήσης της τρέχουσας υποδομής πληρωμών, ιδίως της υποδομής άμεσης χρέωσης, για την επεξεργασία των νέων συστημάτων/προϊόντων καρτών SEPA.

Η λειτουργία των πληρωμών πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένη, ενώ οι διάφορες πρόσθετες λειτουργίες (add-ons) όπως τα προγράμματα επιβράβευσης πελατών δεν θα πρέπει να παρεμποδίζουν τη διαλειτουργικότητα. Η συμμετοχή στον καθορισμό/επιλογή των προτύπων θα πρέπει να είναι ανοικτή και τα αποτελέσματα υποχρεωτικά για όλα τα μέρη προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα πρότυπα, ιδίως στον τομέα τερματικό προς αποδέκτη συναλλαγής, ικανοποιούν επαρκώς τις ανάγκες όλων των ενδιαφερόμενων φορέων, ειδικότερα των εμπόρων και των κατόχων καρτών. Δεν μπορεί να υπάρχει η δυνατότητα εξαίρεσης (opt-out), ενώ πρέπει να καθοριστεί σαφές χρονοδιάγραμμα εφαρμογής. Τα τεχνικά πρότυπα δεν μπορούν από μόνα τους να διασφαλίσουν την επίτευξη του στόχου κάθε κάτοχος κάρτας να έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί την κάρτα του σε ολόκληρο τον SEPA. Μπορεί να χρειαστούν πρόσθετες απαιτήσεις, για παράδειγμα στον τομέα των επιχειρηματικών κανόνων και πρακτικών, για να διασφαλιστεί ότι οι κάτοχοι καρτών μπορούν να χρησιμοποιούν τις κάρτες τους σε κάθε τερματικό. Αυτό θα συμβάλλει και στη δημιουργία ίσων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των συστημάτων.

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Οι πληρωμές με κάρτα περιέχουν προσωπικά δεδομένα, τα οποία προστατεύονται εκτενώς από τη νομοθεσία της ΕΕ. Η ΕΕ έχει θεσπίσει ένα νομικό πλαίσιο που επιτρέπει τόσο την προστασία των προσωπικών δεδομένων όσο και την ελεύθερη κυκλοφορία αυτών των δεδομένων μεταξύ των κρατών-μελών μέσω της υιοθέτησης των οδηγιών 95/46/EK και 2002/58/EK. Όσον αφορά τη διαβίβαση δεδομένων εκτός της ΕΕ, το ευρωπαϊκό πλαίσιο επιτρέπει κατ' αρχήν μόνο τη διαβίβαση σε τρίτες χώρες που εγγυώνται ένα επαρκές επίπεδο προστασίας το οποίο ανταποκρίνεται στα πρότυπα που ισχύουν στην ΕΕ. Ωστόσο, η διαβίβαση σε τρίτες χώρες που δεν

μπορούν να εγγυηθούν επαρκές επίπεδο προστασίας μπορεί να είναι εφικτή μέσω σύμβασης ή μέσω υιοθέτησης δεσμευτικού κώδικα δεοντολογίας (π.χ. δεσμευτικών εταιρικών κανόνων). Η διαβίβαση μη συγκεντρωτικών στοιχείων εκτός της ΕΕ για στατιστικούς σκοπούς ή για σκοπούς μάρκετινγκ θα πρέπει να αποφεύγεται. Επίσης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι κίνδυνοι απώλειας εταιρικής φήμης που συνδέονται με τη διαβίβαση δεδομένων εκτός της ΕΕ, καθώς μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο την εμπιστοσύνη των χρηστών στις πληρωμές με κάρτα. Τα συστήματα καρτών θα πρέπει να αποσαφηνίσουν στις αρμόδιες αρχές προστασίας δεδομένων τους όρους σύμφωνα με τους οποίους διαβιβάζουν δεδομένα εκτός της ΕΕ.

ΑΠΑΤΗ

Η καταπολέμηση της απάτης είναι κρίσιμης σημασίας για τον SEPA. Ειδικότερα, πρέπει να εξαλειφθούν οι διαφορές στα επίπεδα απάτης ανάμεσα στις συναλλαγές εντός και μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ. Η απάτη αυξάνει τις προμήθειες στις πληρωμές με κάρτα και ενδέχεται ακόμη να απειλήσει το βαθμό αποδοχής του μέσου. Ως εκ τούτου, η καταπολέμηση της απάτης συνδέεται με την αξιοπιστία των καρτών ως μέσων πληρωμής.

Το EPC έχει συμφωνήσει να υλοποιήσει το πρότυπο EMV και η διαδικασία μετάπτωσης έχει οργανωθεί αποτελεσματικά. Ωστόσο, πρέπει να διασφαλιστεί ότι το πρότυπο EMV εφαρμόζεται με ομοιόμορφο τρόπο και ότι οι πρόσθετες λειτουργίες (add-ons) και οι ενημερώσεις που γίνονται σε εθνικό επίπεδο δεν επηρεάζουν τη διαλειτουργικότητα. Εκτός από τη συμφωνία για την υλοποίηση του προτύπου EMV, το EPC καλείται να καθορίσει σαφή στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης, δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στη μείωση του επιπέδου των διασυνοριακών συμβάντων απάτης στο επίπεδο των εθνικών. Επιπλέον, το EPC θα πρέπει να αποσαφηνίσει την ανάγκη δημιουργίας βάσης δεδομένων για τις περιπτώσεις απάτης με κάρτες.

Παράλληλα, άλλα μέτρα καταπολέμησης της απάτης πρέπει να ληφθούν με κεντρικό συντονι-

σμό, με στόχο την καταπολέμηση άλλων περιπτώσεων απάτης πέραν εκείνων που αντιμετωπίζει το πρότυπο EMV (όπως οι περιπτώσεις απάτης σε συναλλαγές χωρίς προσκόμιση της κάρτας).

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕ ΚΑΡΤΑ

Όπως εξηγείται παραπάνω, δεν είναι αμελητέος ο κίνδυνος οι επιλογές στις οποίες θα προβούν οι τράπεζες για να συμμορφωθούν με τον SEPA να οδηγήσουν σε άνοδο των τιμών. Ο κίνδυνος είναι μεγαλύτερος όσον αφορά τις προμήθειες για τους εμπόρους, αλλά αφορά επίσης τις προμήθειες για τη συμμετοχή σε συστήματα και πιθανόν και τις προμήθειες για τους κατόχους καρτών. Οι έμποροι έχουν προειδοποιήσει την ΕΚΤ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το ενδεχόμενο αυτό, καθώς έχουν ήδη καταγραφεί περιπτώσεις αύξησης των διατραπεζικών προμηθειών μετά τη μετάβαση εθνικών συστημάτων καρτών σε διεθνή συστήματα. Είναι σαφές ότι κάτι τέτοιο θα στιγμάτιζε το εγχείρημα για τον SEPA στα μάτια του κοινού. Η δημιουργία του SEPA δεν θα πρέπει να προκαλέσει άνοδο των τιμών ούτε θα πρέπει να μειωθεί η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η τήρηση στατιστικών στοιχείων για τις προμήθειες των καρτών θα μπορούσε να βοηθήσει τις τράπεζες να αντιμετωπίσουν πιθανές ασυμμετρίες στον τρόπο με τον οποίο οι χρήστες αντιλαμβάνονται την εξέλιξη των προμηθειών των καρτών (δηλ. είναι πιθανότερο να εντοπίσουν την αύξηση παρά τη μείωση των τιμών). Το Ευρωσύστημα θα εξετάσει με τους ενδιαφερόμενους φορείς τη δυνατότητα υπολογισμού αυτών των μεγεθών στο μέλλον.

ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕ ΤΟΝ SEPA

Με βάση τα παραπάνω, ένα σύστημα κάρτας είναι συμβατό με τον SEPA εφόσον συμμορφώνεται με τις διατάξεις του Πλαισίου και λαμβάνει υπόψη τις ακόλουθες ανάγκες:

- παροχή ίδιων υπηρεσιών σε εμπόρους και κατόχους καρτών οπουδήποτε και εάν λειτουργεί το σύστημα στη ζώνη του ευρώ,

- ύπαρξη ενιαίας διατραπεζικής χρέωσης (εφόσον προβλέπεται χρέωση) για ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ στο πλαίσιο της ίδιας επωνυμίας,
- καθορισμός και δημοσιοποίηση μεσομακροπρόθεσμης στρατηγικής που να είναι συνεπής με τους μακροπρόθεσμους στόχους του SEPA,
- αποκάλυψη των διατραπεζικών προμηθειών και του τρόπου υπολογισμού τους και υποβολή τους, ει δυνατόν, στις αρμόδιες αρχές,
- συμβατότητα με τη μελλοντική θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις πρακτικές αποδοχής συναλλαγών με κάρτα με σκοπό την ενίσχυση του ανταγωνισμού και της διαφάνειας,
- αποτελεσματικός διαχωρισμός της διαχείρισης συστημάτων κάρτας από τις υπηρεσίες επεξεργασίας χωρίς δυνατότητα μεταφοράς κόστους ή εφαρμογής άλλων πρακτικών που θα μπορούσαν να "ευνοήσουν" τις δικές τους υπηρεσίες επεξεργασίας,
- συμβολή στο σχεδιασμό προτύπων βάσει συναίνεσης με σαφή δέσμευση για υλοποίηση εντός καθορισμένων προθεσμιών,
- αποφυγή διαβίβασης προσωπικών δεδομένων με μη συγκεντρωτικό τρόπο σε χώρες που δεν συμμορφώνονται με τους κανόνες της ΕΕ,
- θέσπιση στρατηγικής για τον περιορισμό της απάτης, ιδίως της διασυνοριακής απάτης.

Όλα τα συστήματα καρτών καλούνται να καθορίσουν τα σχέδιά τους για τη συμμόρφωση με τον SEPA έως τα μέσα του 2007 και να εξηγήσουν κατά πόσο αυτά τα σχέδια απαιτούν πρόσθετες ενέργειες (π.χ. τυποποίηση, ανάπτυξη εναρμονισμένων επιχειρηματικών πρακτικών) για τη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού.

© Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2006
Διεύθυνση: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Germany
Ταχυδρομική θυρίδα: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Germany
Τηλέφωνο: +49 69 1344 0, Δικτυακός τόπος: <http://www.ecb.int>, Φαξ: +49 69 1344 6000, Τέλεξ: 411 144 ecb d

*Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.*

ISBN 92-899-0038-5 (ελληνικής μετάφρασης, για την ηλεκτρονική έκδοση)